

L'Esquella de la Torratxa

XLIX Núm. 2480 :-: 15 cts. :-: Atrassats 30

L'ANY QUE TREU EL NAS

—Noi, ho veig molt negre això!

Teatre Còmic

La segona versió

de

Joy-Joy

ha assolit un èxit
extraordinari

Els nous quadros
superen en
fastuositat als
fins ara presentats

NOVEDADES Teatre Català

Demà, tarda i nit:

El formidable èxit de l'Ignasi Iglesias
LA LLAR APAGADA
per l'Enric Borràs

Dissabte, dia de Cap d'Any:

A dos quarts de quatre **ELS PASTORETS**, a
les sis **ELS PASTORETS o L'ADVENIMENT
DE L'INFANT JESÚS**, amb l'arribada dels
Sants Reis Gaspar, Melcior y Baltasar.

Diumenge a les quatre, **ELS PASTORETS**,
a les sis i nit, **LA LLAR APAGADA**

Es despatxa a comptaduria

EDEN DIRECTOR: LUIS CORZANA

DE LAS SEIS TARDE A TRES DE LA MADRUGADA

DANCING FANTASTICO

El Cabaret de las mil y una noches

Sorprendente novedad

Gran transformación del célebre pintor decorador

Don JOSE SAÑES

OLYMPIA

CIRCO EQUESTRE

Lo que intriga?

RISS

El hombre misterioso se presentará en el

OLYMPIA

BICICLETES
MOTOR
Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 R - BARCELONA

Els *menús* més deliciosos són els
del restaurant

Grill-Room

Escudillers, 8 :-: Café - Bar - Restaurant

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

COMIAT A L'ANY

Hem de tenir un gest d'amical cortesia per a l'any que se'n va, que s'ha portat força bé amb nosaltres. Potser pel poble no ha estat aquest any, com tants altres, massa bo. Però nosaltres hem abandonat al poble, no amb un gest d'egoisme, sinó amb un gest de profund desconsol. Avui com avui no necessita companyies de cap mena, ni bones ni dolentes. Necessita soledat per a meditar.

Nosaltres ens hem reduït, ens hem limitat—la limitació és la benaurança, segons diuen—, ens hem tancat dintre casa nostra amb millor companyia: la d'uns quants llibres i unes quantes pipes. No es tracta, ni molt menys, de la torre de marfil tan cantada i plorada pels poetes neules. Amb el cars que van els lloguers, en torres de marfil només hi podria viure la gent dolenta: algun usurer, algun abassegador, algun fabricant enriquit amb la guerra.

Des d'aquest recó de casa, humil i clar, nosaltres tenim un amable gest de cortesia per a l'any que se'n va, que ha estat bo amb nosaltres i ens ha deixat viure sense masses angúnies. Estem satisfets d'aquest any 1926 i estem satisfets de nosaltres.

Entre els nostres papers trobem uns versos d'un gran poeta català, avui allunyat de la nostra terra. Aquests versos ens diuen:

*Creadora del bé i de la bellesa,
aquesta mà t'haurà immortalitzat...*

Aquesta mà és la nostra, la que ara, per a suplir l'absència d'un estimat company, escriu aquesta crònica. Potser—sense potser: segurament— el poeta amic exagera una mica. El bé absolut i la bellesa pura, sobretot avui, no són d'aquest món.

El cert és que, en aquest any de 1926, hi ha hagut per a nosaltres de tot: èxits, diners, aplaudiments—més o menys merescuts—fins un procés d'immoralitat per la publicació d'un llibre que dedicàvem a la nostra mare.

Hem estrenat unes comèdies, que el públic ha aplaudit i que ens han donat uns quants grapats de monedes de plata; hem publicat uns llibres que s'han venut; hem repartit els diners guanyats, i així tenim l'orgull de dir que no ens en queda cap. Tothom no el pot tenir aquest orgull.

No ens podem pas queixar d'aquest any. Ens ha donat una petita independència econòmica que ens ha permès crear un xic de bellesa i fer un xic de bé. Sobretot, això últim ens satisfà i ens enorgulleix. La bondat és el que, veritablement, fa superior a l'home.

Si poguéssim tenir una casa de propietat—cosa de qual realitat dubtem—, posaríem a la porta aquest rètol:

“Aquesta casa està sempre oberta, dia i nit, als amics i als pobres.”

LLUIS CAPDEVILA.

MILIONS

S'ha votat un pressupost addicional de més de set milions de pessetes per a les obres de la Plaça de Catalunya. No se sap ben bé quants milions hi han gastats fins ara, entre els anteriors i els votats darrerament; oscilla entre onze i setze milions. A més d'això, caldrà votar més diners per a acabar-la completament.

Quants milions! I això, quan els Grups Escolars estan per acabar fa més de tres anys, quan no es soluciona el problema de les cases barates, quan es retira o es desminueix la subvenció als centres benèfics, quan es tanquen les cuines econòmiques, quan estan totalment per urbanitzar molts carrers del centre de la ciutat. Quants milions! I això, quan es diu que cal economitzar i es fan importants emprèstits. Quants milions s'han abocat a la Plaça de Catalunya!!! Això, certament, només ho podia fer un Ajuntament innovador, un Ajuntament que ha vingut per a implantar la bona administració.

Però, en honor a la veritat, s'ha de dir que la majoria, l'absoluta majoria dels regidors estan descontents de l'obra del senyor Nebot.

Hi ha un fet més important que cap altre que diu que no és una obra perfecta. Fins ara les obres es feien per administració, i només amb la signatura del senyor Nebot es pagaven tots els comptes presentats; ara, la Permanent ha acordat fer-les per concurs o subhasta i treure l'administració de les mans del senyor Nebot. Per què?

El pressupost addicional s'aprovà amb importants esmenes. Es rebaixà prop d'un milió i mig, s'acordà que es fes tot per concurs o subhasta i es suprimiren obres que es veu que són totalment inútils.

El geni únic del senyor Nebot ha topat amb la ignorància dels regidors. Ens en planyem sincerament. El se-

nyor Nebot és massa gran per aquestes petiteses. La seva obra és tan immensa que, encara que hi volgués abocar milions i milions de milions, l'haurien de deixar fer, per més que això significués l'absoluta ruïna de la ciutat i els ciutadans; i no trobem gens bé que se li vulguin fer justificar les despeses. De senyor Nebot només en surt un en els segles dels segles, i cal aprofitar-lo i dur-lo com una custòdia i deixar-li fer tot com si fos un feudal dels temps passats.

LA LLUM

S'ha aprovat el contracte pel subministre de fluid elèctric per a la il·luminació pública i de les dependències municipals. El concessionari és la Companyia Barcelonesa d'Electricitat.

S'obrí concurs, i es declarà desert perquè les bases presentades per l'esmentada Companyia no s'ajustaven a les condicions de la convocatòria del concurs. Però aquestes mateixes bases que, segons el concurs, eren inadmissibles per no representar cap benefici per la ciutat, han estat acceptades fora concurs. Aquestes bases són les del contracte signat i aprovat.

Magnífic! Això només ho pot fer un excellent Ajuntament, un Ajuntament com no és possible que n'hi hagi cap més.

Pel contracte aprovat, la Companyia dóna a l'Ajuntament el quilovat a 0'28 pessetes. La mateixa Companyia el dóna a 0'10 pessetes a les dues Companyies dels Metropolitans i a 0'08 a la Companyia de Tramvies.

DE L'EGOISME I DE LA GENEROSITAT

Fa uns quants dies, a Barcelona esdevingué un succés veritablement memorable i digne de tenir-se en compte.

Un home es passà el matí repartint bitllets de Banc de cinc i deu duros. Cal dir que no es tractava de bitllets d'anunci, sinó de bitllets autèntics.

I com que això no passa cada dia, cal que ho comentem en aquest "Glossari" amb tota solemnitat.

A Barcelona no n'hi ha gaire costum de donar. Tot al contrari: hi ha costum de prendre, si es pot i no hi ha perill. Si hi ha perill, la covardia pot més i hom s'absté. Ja Dante, fa uns quants segles, parlava de l'ávora porvertà dei catalani. Aquesta cita del poeta florentí ens l'han tirat pel cap cada vegada que ens han volgut ofendre, que ha estat moltes vegades.

Però d'això en tenim la culpa nosaltres, els catalans. Hem mirat massa fixo al calaix de la calderilla. Hem fet una cosa sagrada de la calderilla. L'hem convertit en un símbol.

Així la nostra idealitat és una cosa tan petita i mesquina. Així triomfa tot el mediocre i se'n va en orris tot el noble, tot el veritablement gran.

I és que no hem tingut temps de mirar altra cosa que el calaix de la calderilla. Es que hem deixat de mirar al voltant nostre. I això ens ha perdut.

Els catalans—nodrits amb la pasta de tortell del patufisme—, hem d'aprendre a donar, a ésser generosos.

Aquest home que al carrer de Pelai repartia bitllets de Banc de cinc i deu duros, potser no era un boig, com s'ha dit: potser era un català excepcional.

VIRAI.

MAL D'AMOR

(Del llibre "Follies", publicat l'any 1881.)

—El mal de l'amor
n'és mal de migranya;
bé ho sabia jo
de quan festejava.—

Si veieu una nineta
que tot dia està tristeta
sens mancar-li renda i or
i, just fa una rialleta
ja li cau la llagrimeta,
no ho dubteu, té mal d'amor.

També viu enamorada
la que està mal humorada,
poc plaenta i melindrosa,
que està groga i enfadada
i que resta amoïnada
per la més petita cosa.

El donzell que cada dia
fa igual, mateixa via,
i que el vegin fins té por
i sols té vera alegria
quan el mira la Maria,
també és cert, té mal d'amor.

El mal d'enamorament
és molt cru i fer turment
que dóna goig i tristor;
les noies principalment
l'apatronen bojament
tributant-li un bes d'amor.

Mal d'amor! Dolça tristesa
que nos té l'ànima encesa.
Oh, dolç búcar perfumat,
ets el somni de riquesa,
ets la font de la puresa
i la llum de la veritat!

† J. BAUCCELLS PRAT.

INNOCENTS

De les paradoxes cruels i sagnants més grans que ha creat la fantasia de la humanitat, la més monstruosa és la celebració de la diada dels innocents. Amb aquesta festa, els catòlics, sempre fidels als seus principis, commemoren alegrement la degollada d'infants cristians feta per Herodes.

La diada dels innocents és la diada de la poca-solta i de la bestiesa de tot un poble. Tothom procura enredar el proïsme de la manera més ximple que es pugui imaginar. I el que és pitjor, tothom es deixa enredar.

Cartetes amoroses de dones imaginàries, cites que no existeixen, donar notícies sensacionals que no han passat, fer passar porqueries per excel·lents menjars, fer carregar els neulers, enviar a la gent a comprar coses pesantes o que no existeixen, etc., etc., això són els innocents.

Aquest any, els innocents han estat com cada any.

Malgrat les epidèmies, malgrat la crisi econòmica, la gent ha tingut l'humor (?) de fer les bestieses habituals. Que hi farem!

A LA PLAÇA DE CATALUNYA

—El tinguéssim al poble un safareig com aquest per a rentar-hi la roba!

LA DONA

La dona és d'una complexitat variada, de la qual res salten dues formes definides i completament oposades. Cadascuna d'aquestes formes, en llur màxima oposició, arriben a trobar-se. Els extrems es toquen.

Trobem, per un cantó, que és l'ésser més baix i més ridícul de la natura terrestre. Té per missió essencial, distreure l'home de sí mateix i de tota altra cosa humana i profunda, amb la seva voluptuositat i el seu sensualisme inats, i l'obliga a oblidar-se de ço que és, de ço que representa i de ço que, realment, deuria ésser. Apar una serp virulenta, rastrejant amb la única illusió de cercar la presa per nodrir la matèria del seu cos putrefacte. Res de diví, res d'immaterialitat, res d'espiritualitat. Baixesa de pensament, i pitjor encara, nullitat d'idealisme. L'home, company d'aquesta dona, devé tan poc idealista i tan mesquí d'esperit, com ella mateixa.

Per un lleu sospir d'una dona, per un somriure incitant, per una mirada melangiosa, pel calfred que hom sent al contacte de la seva epidermis, per uns instants de goig sensual, l'home, fins el més serè i el més asenyat, devé per la seva fina sensibilitat imantada, més terrible, més foll i més impulsiu, que tot altre animal que ha creat la natura. La proximitat d'aquest aspecte de complexitat femenina, que podríem dir-ne, instint animal de la dona, es perillósíssima per la intel·ligència de l'home puix el sumergeix a baixes passions, i el desig carnal impera per damunt del seny i de la raó.

Per rara paradoxa, l'altre aspecte de la dona és verament sublim. Feble de caràcter com sol ésser, no li és més necessari per domar l'home, coterrani seu, que un petit moviment dels seus ulls evocadors o de la seva boca sensual. Vegeu l'home—l'Obrer, el Savi, l'Artista—, abstret amb llur dèria del moment. Entra *Una Dona*, li lliga amorosament els braços al coll, i l'home—l'Obrer, el Savi, l'Artista—, negligeix instantàniament la seva tasca, infinitament més útil que l'amorosa besada que donarà a la dona. Vegeu un altre home: Veus ací: Es l'home que ell mateix no troba inconvenient en dir que és un home de caràcter (sic). Té una qüestió entre mans i no vol tòrcer el seu punt de mira, malgrat el món s'ensorri. Peseu-li, però, una dona perquè intercedeixi en favor del seu contrari, i veureu com la qüestió és resolta favorablement per aquest. I és que, tanmateix, en aquest món de farses i mentides, regit per una pseudo-moral que tot ho capgira i ho fa anar amb crosses, en aquest món que tot és relatiu i incompreensible, l'únic que hi ha de positiu, és la possessió d'una dona en cos i ànima, puix l'home quan es retroba a sí mateix i recobra la seva personalitat pròpia i natural, i comprèn la seva impotència per veure-hi un xic més enllà del nas, veu—o s'imagina—en la dona, la perfecció divina de l'obra de la natura. Aquest caire de la dona—Divinitat Femenina—, porta en el seu extrem màxim, a la mateixa passió que el seu instint animal, si bé d'una faisó més pura, gosaríem dir noblement irrealista.

NARCIS MATES.

LLETRES AMOROSSES

Pot dir-se que fins ara ignorava el què significava una lletra d'amor; en conèixer tantost el que els aforismes—cants encertats per cert—en conten; i avui començo a copsar-ne el seu interès i il·lusió en llur grau de passió i entusiasme.

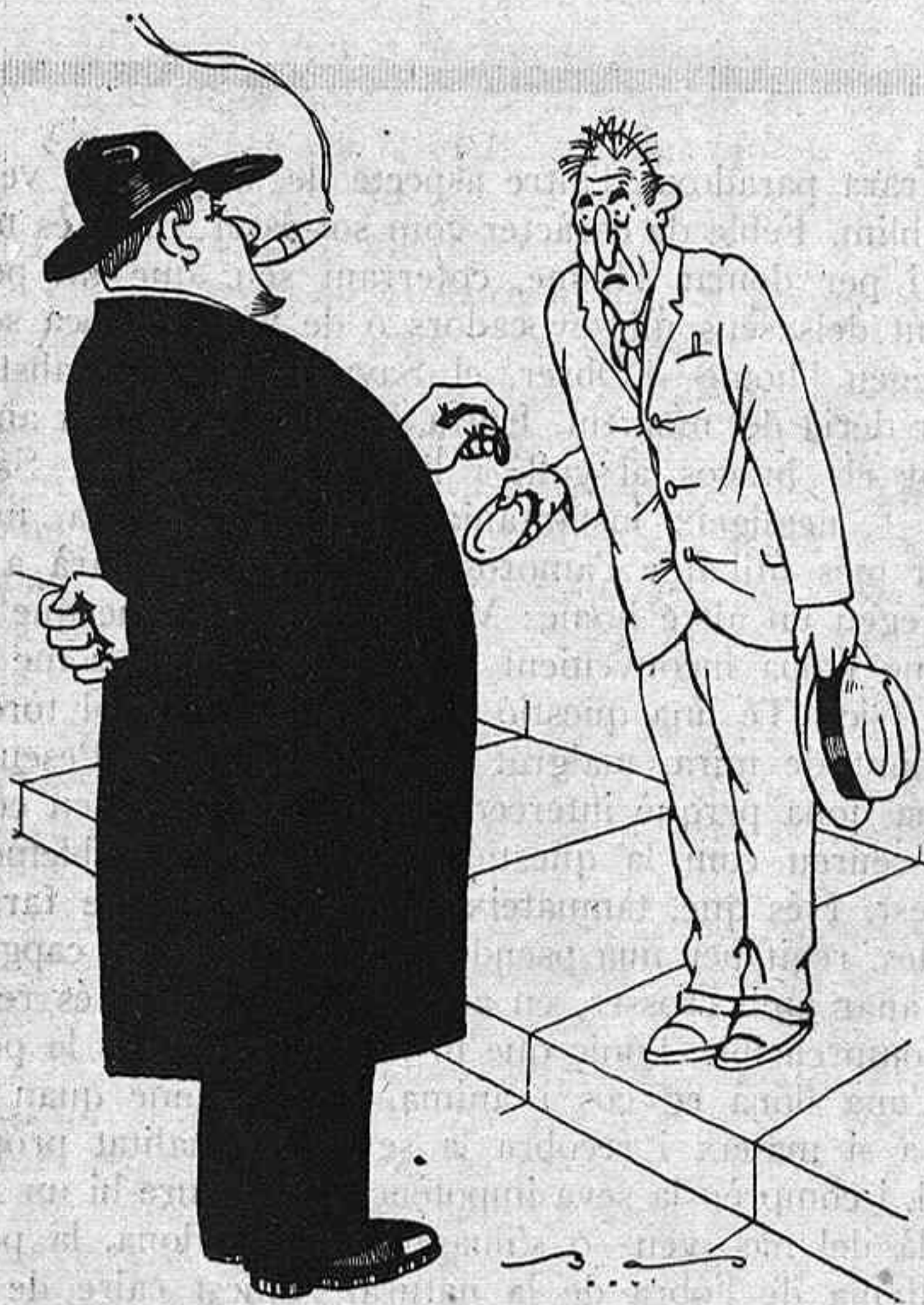
Una lletra d'amor no és pas un rengle de mots escaients, explanats davant la dona que s'estima. Té un altre valor ponderatiu, espiritual. A una carta hom hi pot posar qualsevol cosa (segons el grau d'explanació i cultura dels remitents llurs) i encara que es digui una cosa que interiorment hom no creu, ella no veu en el semblar d'altri, l'efecte que produeix dir un mot fingit, i de falsa comprensió.

Ja he vist, per fi!, fer una carta amorosa, escrita damunt d'un paper rosa amb vius color violeta. Després he llegit, per sobre un cap pelat, una paràgraf interessant, però una mica rústec. Ai, hi havia moltes veritats! (les més necessàries per fer-se creure el reste de la lletra). Aquesta lletra és feta a estones, car la vida de "quinto" així ho demana.

"Si un moment tinc a tu el dedico—deia l'enamorat, d'ulls color de cençra i nas tornegat i llarguíssim—, a tu, la meua única il·lusió."

Que a tot moment de lleure, escrivia, era certament una veritat. Que si era o no la seva única il·lusió, això ho creurà—o no ho creurà, l'afortunada ingènua—, car jo no sols ho dubto, sinó que estic cert que escrivia a quatre, sempre amb la profecia d'"ésser la seva única il·lusió".

Les lletres amoroses tenen el caire virolent i ubriac

MES VICTIMES DE LA RIFA

—Però no vàreu treure la rifa?

—Sí, senyor; però vaig haver de pagar les bones festes.

d'una sensació fonda, fondíssima, això si hi ha entre dos éssers volguts una mateixa comprensió i ideologia.

Escriure una lletra amorosa i exposar el viure material entre la correspondència, és passar del contrast espiritual a una falsa maniobra de sentiments humanitaris i després amorosos auguris de fidelitat i unionisme.

Jo no he fet mai—potser sóc molt jove encara—una lletra amorosa, el que m'ha allunyat de fruir la sensació de sentir l'angoixa de la dolença, però, es necessita tant en les hores llargues de campanya!

EMILI VILASECA.

Ceuta, 26-11-1926.

TOT EVOLUCIONA

Si aquell cometa del qual l'astrònom Flammarion ens explica la història en una de les seves obres, s'hagués fixat en certs detalls del nostre món, ja em sembla veure'l perduda per complert la seva serietat i remenant la cua de tant riure.

Triant a l'atzar entre els diferents aspectes que li haurien estat fàcils d'observar, pot fer-se notar el següent: En una de les seves periòdiques voltes siderals, hauria vist uns tipus anomenats moralistes, que amb posat greu, donaven a qui volia escoltar-los, cada explicació que treia espurnes, parlant de la perversió de les costums. Aquells propagandistes de veu enèrgica i conviccions arrelades, encara que alguna volta rellisquessin—l'home és dèbil—, fugien sistemàticament dels llocs de pecat, mes ara, quin canvi! Els continuadors de la tasca de tan austers varons, se'ns han tornat "curridus", i abans d'escriure les seves impressions—que publiquen en la premsa per a major divulgació—es documenten anant personalment a fer un estudi detingut i minuciós, dels nombrosos caus de mal viure que funcionen en una ciutat populosa, cosmopolita, i, sobretot, deixada de la mà de Déu, com és la nostra, essent evrament curios llegir-los-hi les cròniques, en les quals, després d'uns quants mots condemnant com es mereix l'obra de degeneració social que es porta a cap en aquells focus de corrupció a base de "grimègia", ens descriuen aquesta darrera amb uns colors tan rosats i temptadors que fan venir intencions d'anar-hi a passar una estoneta, mal sigui per a convèncer-se de què realment existeixen aquelles escultures vivents que per un preu arregladet ens ofereixen un àpat de carn tebiona i perfumada.

Un pensament ens atura, però, de seguir les petjades dels que sota l'altruista imperatiu d'illustrar-nos amb les interessants informacions, fan el sacrifici de concórrer a semblants llocs. Ells ens expliquen el que veuen i fins el que toquen, mes de les seves gestes sols en coneixem la meitat, perquè embolcallen sempre en un discret silenci els estralls que una feina com la que porten a cap amb tanta constància, ha de produir en l'organisme llur i no podem saber el procés que van seguint algun dels seus components fisiològics, susceptibles de prendre mal i de contraure un sensible encongiment que pot ésser primer agut i esdevenir fins incurable. Al meditar seriosament respecte aquest perill—certs encongiments, la veritat fan basarda—hom es fa enrera prudentment i s'aconsola pensant allò de: "No t'emboliquis, Gutiérrez..."

T. RUSCA.

EL DELITOS SEGLE XX

Que el segle xx sigui el segle de la ximpleria i de la poca-solta, no ens impressiona gens ni mica, ja hi estem acostumats; però que ara es vulgui convertir en el segle de la poca-vergonya, francament, no ens ho sabem acabar!

Nosaltres comprenem, com hi han *niños monas* que viatgen en uns automòbils, que no pugen dos pams de terra, semblant a certs vehicles emprats per mendicants mutilats, que recorren les voreres de nostra ciutat i sembren el pànic entre els pacífics vianants que no tenen la precaució de caminar mirant a terra. Nosaltres comprenem com hi han *niños peras* que, aprofitant unes faldilles velles de la *mamà*, s'hi fan fer una costura a tall d'entre-cuix, i se les posen a semblança de pantalons. Nosaltres comprenem com hi han moltes *niñas manzana* que, desmentint l'adagi de què "La dona és un animallet d'idees curtes i de cabell llarg", es facin tallar els cabells a la romana, a la *garçonne*, a la lleona... Nosaltres comprenem, en fi, tota una colla de coses, que s'adapten perfectament

a les lleis de la ximpleria i de la poca-solta (suposant que aquestes tinguin lleis), però no podem comprendre com hi han certs músics (?) que tenen la *frescura* (!) de convertir les obres dels grans mestres, en ridículs *charlestons* i altres balls "de moda".

Diem això, perquè no fa molt de temps vàrem tenir el disgust de llegir un programa de ball de certa entitat, que no mencionem pel respecte que la mateixa ens mereix, en el que a més d'altres balls, s'anunciava solemnement "Tannhauser", *charleston* de Ricard Wagner, arranjat a la dansa moderna per NN."

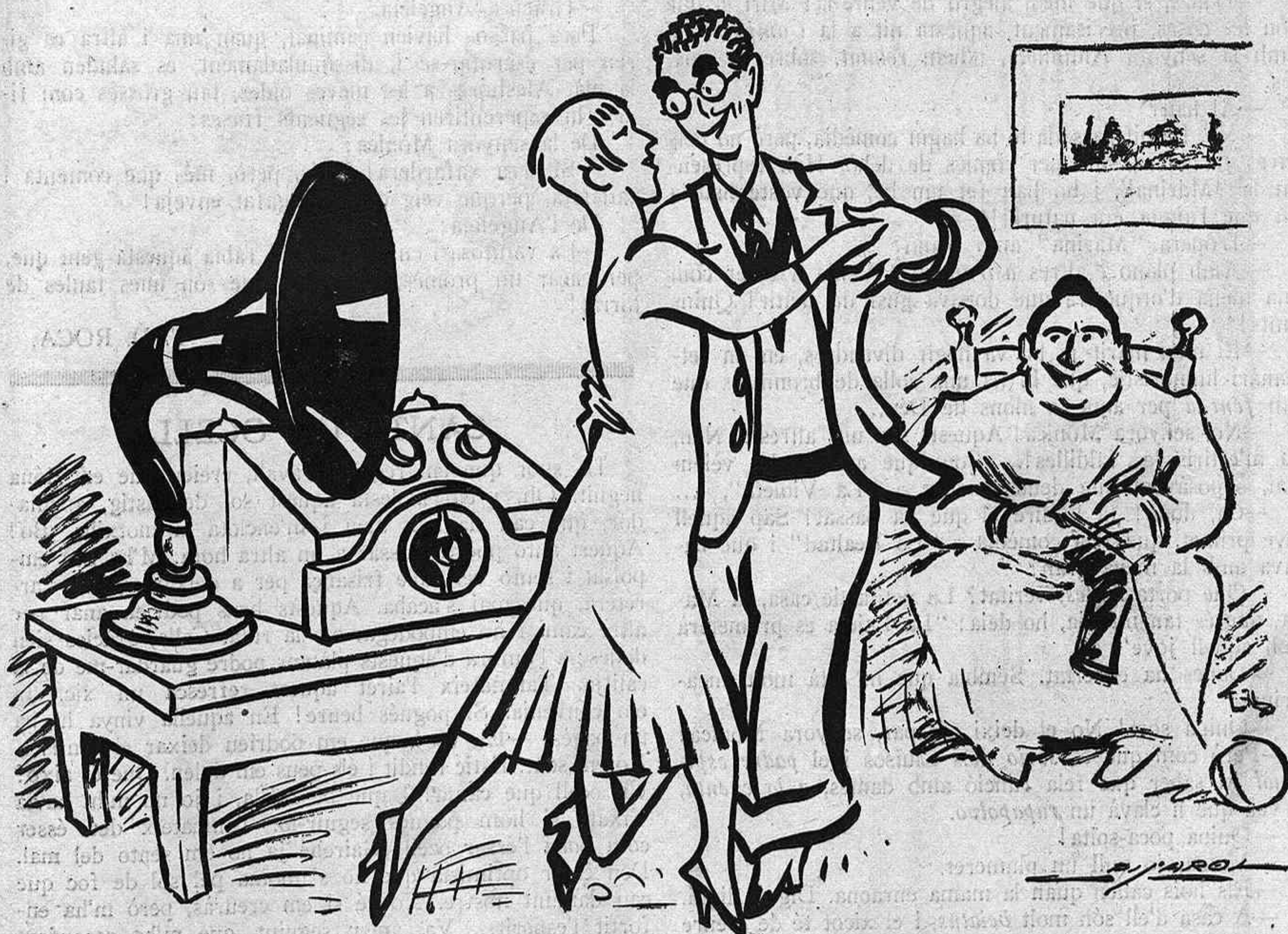
I el "Sindicat Musical de Catalunya", què hi diu amb tot això?

JAUME SIBINA

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

LES AVANTATGES DE LA "RADIO BARCELONA"

—Gràcies a la "Radio Barcelona", passo les nits distreta sense adormir-me, mentre la noia festeja... Més ben dit, "charlestoneja"!

PASSEJANT PER GRACIA

(Conversa caçada al vol diumenge a la tarda)

- Em compraràs un paquet de caramels, *mamà*?
- En sortint de la vaqueria, si et beus el got de llet, te'n compraré un dels llargs... Ai, caram! Què diu de bo la senyora Mònica?
- Oh! Angeleta! Dispensi, no l'havia vist. Amb aquest tragi de gent, una va mig esverada.
- Ja ho pot ben dir! Quina animació!
- Va amb el nen?
- Sí, senyora, com que no ha dinat gaire, el porto a la *lecheria*.
- Com estàs, maco?
- Molt bé.
- Ui, que *mono*! Vas molt mudat!
- Una miqueta; és el vestit d'anar a beneir el palmó!
- I on té les nenes?
- Som tots a cà'l xocolater del carrer de les Monges a veure la processó.
- Ara vegi! Nosaltres també. A la sabateria del costat del Bar. La "duenya" és amiga nostra. Sinó que les noies i llur pare ja estaven arreglats i els hi he dit que comencessin a passar, que així que jo estés endagada, hi aniria de seguida.
- Doncs, sí que me'n alegro de veure-la! Miri el que són les coses, precisament, aquesta nit a la *Comparativa*, amb la senyora Antonieta, n'hem *relatat*, sobre de vostès.
- Al ball?
- No. La nit passada hi ha hagut comèdia, però no pels joves *facionats*, sinó per còmics de debò. Han representat la "Marina", i ho han fet tan bé, que vostè hauria dit que l'aigua era natural!
- L'òpera "Marina" amb piano?
- Amb piano i altres *astruments*! Venia a ésser com una mena d'orquestra que donava gust de sentir! Quins cants!
- El meu marit ja ho va llegir divendres, en un setmanari humorístic, que hi ha una colla de bromistes que van *fent-la* per aquests mons de Déu...
- No, senyora Mònica! Aquests són uns altres... Nen, no m'estiris les faldilles!... Com que ara no les vèiem mai, suposàvem que deuen tornar a "La Violeta", i...
- Ca, dona! Ja li diré el que ha passat! Sap aquell jove primet, que feia comèdia a "La Lealtad" i que ballava amb la meva gran?
- Que porta *lentes*, veritat? La petita de casa, la Maria, que és tan múrria, ho deia: "La Laieta es prometerà amb aquell jove".
- Doncs ha encertat. Sembla que hi està molt encarinat!
- Quina sort! No el deixi escapar, senyora Mònica!
- Però com que és *socio* dels Lluïsos i el *padre espiritual* va saber que feia funció amb dames, a la *cuenta*, es veu que li clavà un *rapapolvo*.
- Quina poca-solta!
- Mama, jo vull un plumeret.
- Els nois callen quan la mama enraona. Digui, digui.
- A casa d'ell són molt *beiatuts*, i el xicot té de creure als seus pares. Es allò de què els vells hem d'encarrillar als joves!
- Ara comprenc... Així, doncs, van als Lluïsos i els hi agrada?
- Molt! Com que a la Mercè també hi ha un jove que la pretén... Veurà, les mares ens hem de sacrificar i fer els ulls grossos. Si Déu ho vol, em penso que tindran

sort; són bons xicots, de posició envejable i... ja anem al cinema algunes vegades.

—Sí, sí, *vamos*, es pot dir que és un fet! Un dia o altre ha d'ésser!

—Es el que dic jo... I la seva Teresina, no és promesa?

—No, senyora. Encara és jove!

—Però va a passejar amb el seu ballador, d'amagat del papa!

—Ja t'he dit que els nens callen, o sinó et ventaré una surra.

—Són el dimoni la canalla, Angeleta... I ara, què diu del seu papa, deu ésser amb les nenes, oi?

—El meu home, ca! Es diferent del seu senyor Duràn, Aquell, a les festes, no el treguin del fútbol. Tota la setmana que menjo "Espanyol"-"Europa"!

—Vaja una altra bogeria!

—Ai, mama! Mira, mira, ja vénen els gegants; Anem-los a veure!

—Ja els veuràs, home! Ara pugem de Barcelona i van a la església de Sant Joan. Ja tindrem temps!

—Angeleta, em despedeixo, perquè la meva família es pensaran que m'hi perdut. *Bueno*, records. Adéu, bufó!

—Estigui bona.

—Que es conservi, senyora Mònica, i també moltes memòries!

—Gràcies, Angeleta.

Pocs passos havien caminat, quan una i altra es giren per escutar-se i, dissimuladament, es saluden amb la mà. Aleshores a les meves oïdes, tan grosses com fines, hi repercutiren les següents frases:

De la senyora Mònica:

—Si serà xafardera! Estic, però, més que contenta i satisfeta, perquè veig que ha agafat enveja!

De l'Angeleta:

—La vanitosa i cursi! Em fan ràbia aquesta gent que, per caçar un promès, no veuen que són unes taules de torrat!

T. D. ROCA.

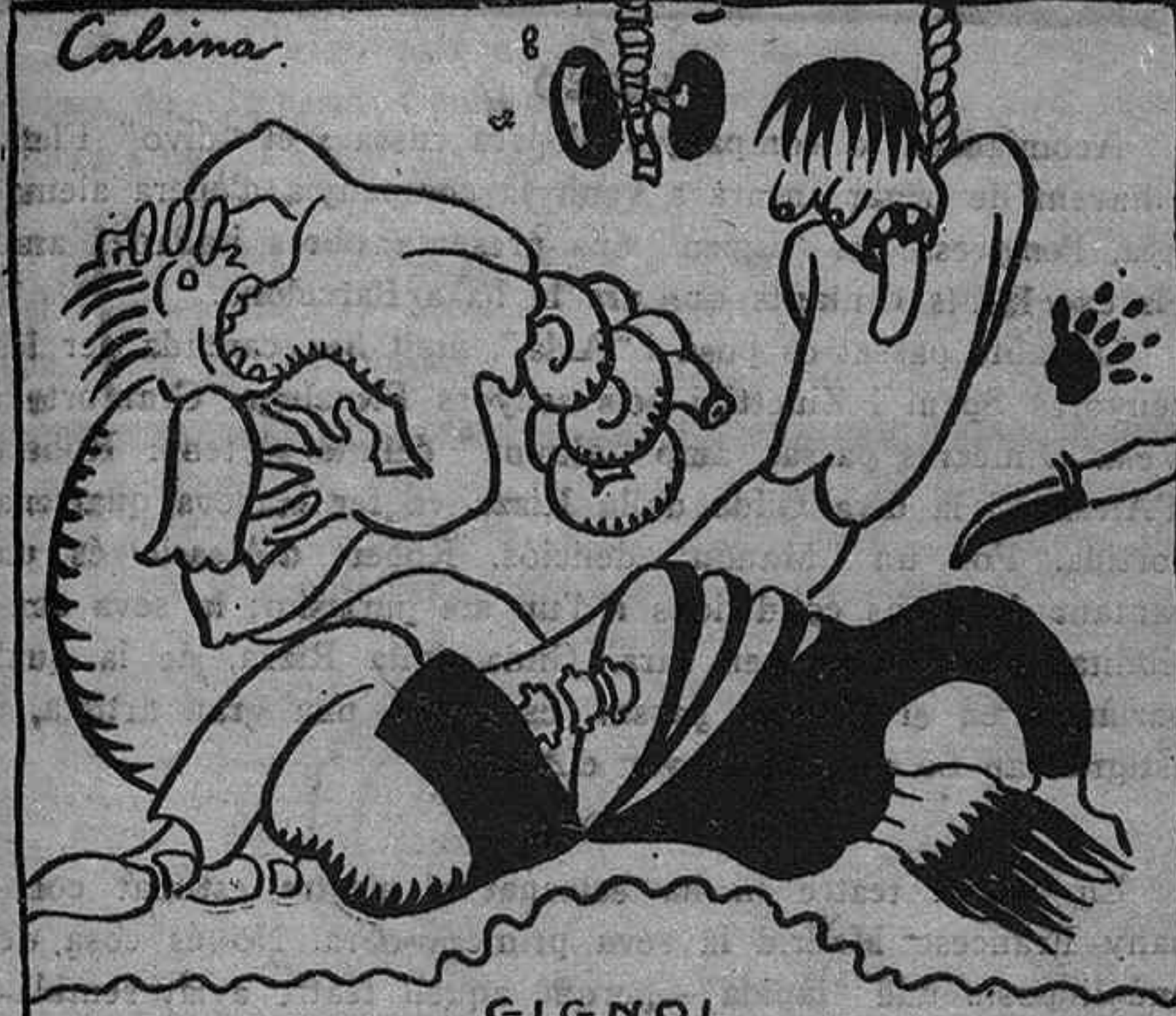
CANTA UN OCELL

La suor que em regalima avall, creieu que em dona neguit. Oh, i em molesta aquest sol de càstig, aplanador, que cau damunt meu i m'endota la motxilla. Bo! Aquest auto podria passar a un altra hora. M'ha ben empolsat i sento veritable frisança per a deixar aquesta carretera, que mai s'acaba. Aquests bens podrien anar per altre camí i no empodegar-me la ruta. Calla, gràcies sien dades; a l'ombra d'aquests plàtans podré guardar-me de la calitja. Tanmateix l'airet aquest refresca un xic. Ja em convenia. Si pogués beure! En aquella vinya hi ha un pagès. —Ei, vós!, que em podríeu deixar el cantí?... No em sent. Estic rendit i els peus em dolent. Què és això? Un ocell que canta! I que bé refila, i jo no m'hi havia fixat; si hom pogués seguir-lo. Tanmateix deu ésser cosa bona l'ésser ocell! Gairebé ja no em sento del mal. Deu ésser optimista que no s'amoïna pel sol de foc que cau damunt nostre. No sé si em creuràs, però m'ha enfortit l'esperit... Va, anem seguint, que m'ha reconfortat de goig i m'endolcirà la caminada. Potser si marxo em seguirà de company. Tu, ocell, vols seguir-me? Ha emmudit, pobre animaló. Està vist que avui tinc desgràcia en tot, el pessimisme m'acompanya. Seguiu avall i rondinaré altra vegada, tot maleint a les ditxoses cigales, que aquestes sí que mai callen!

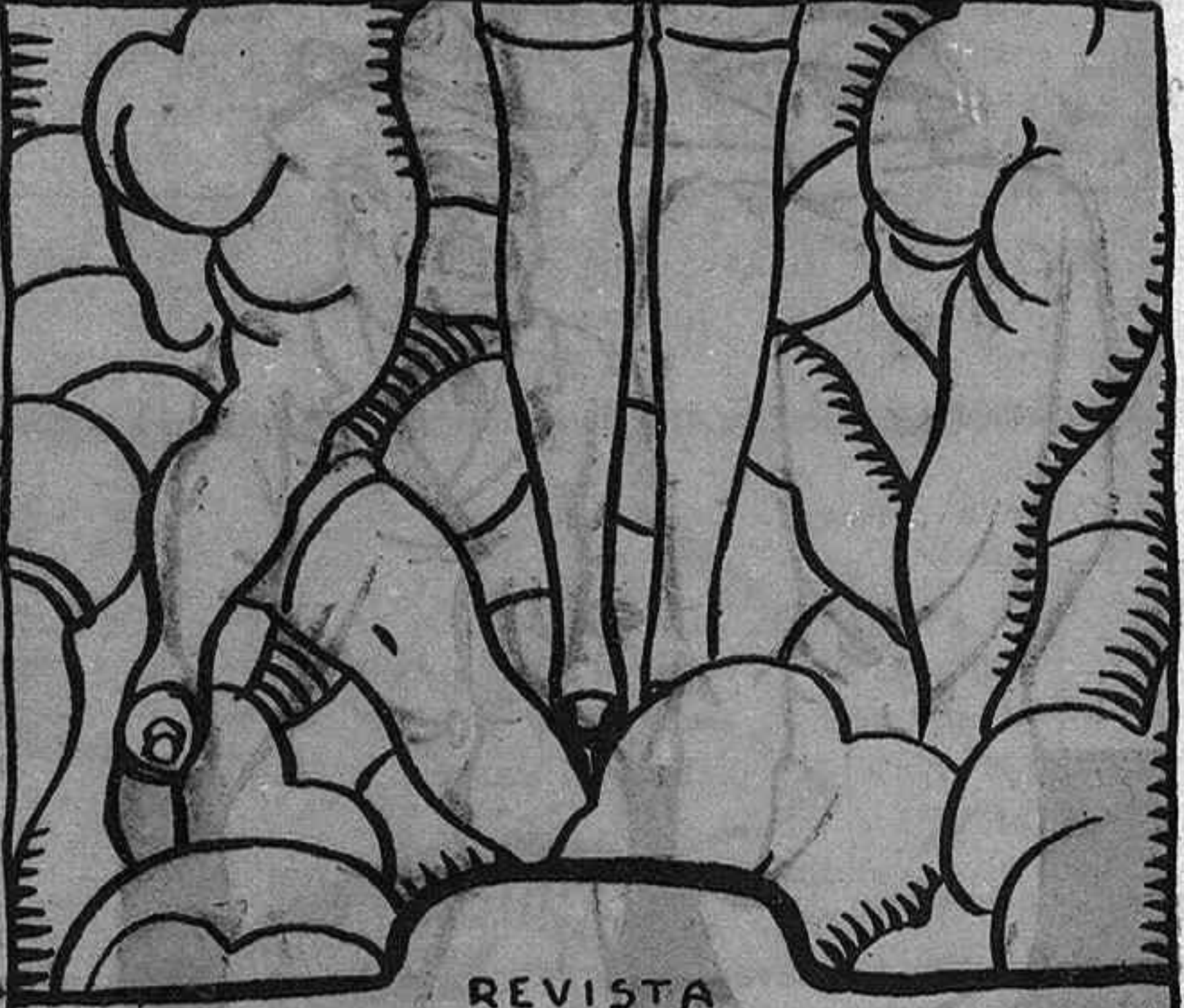
RAMON SAGARRA LLEO.

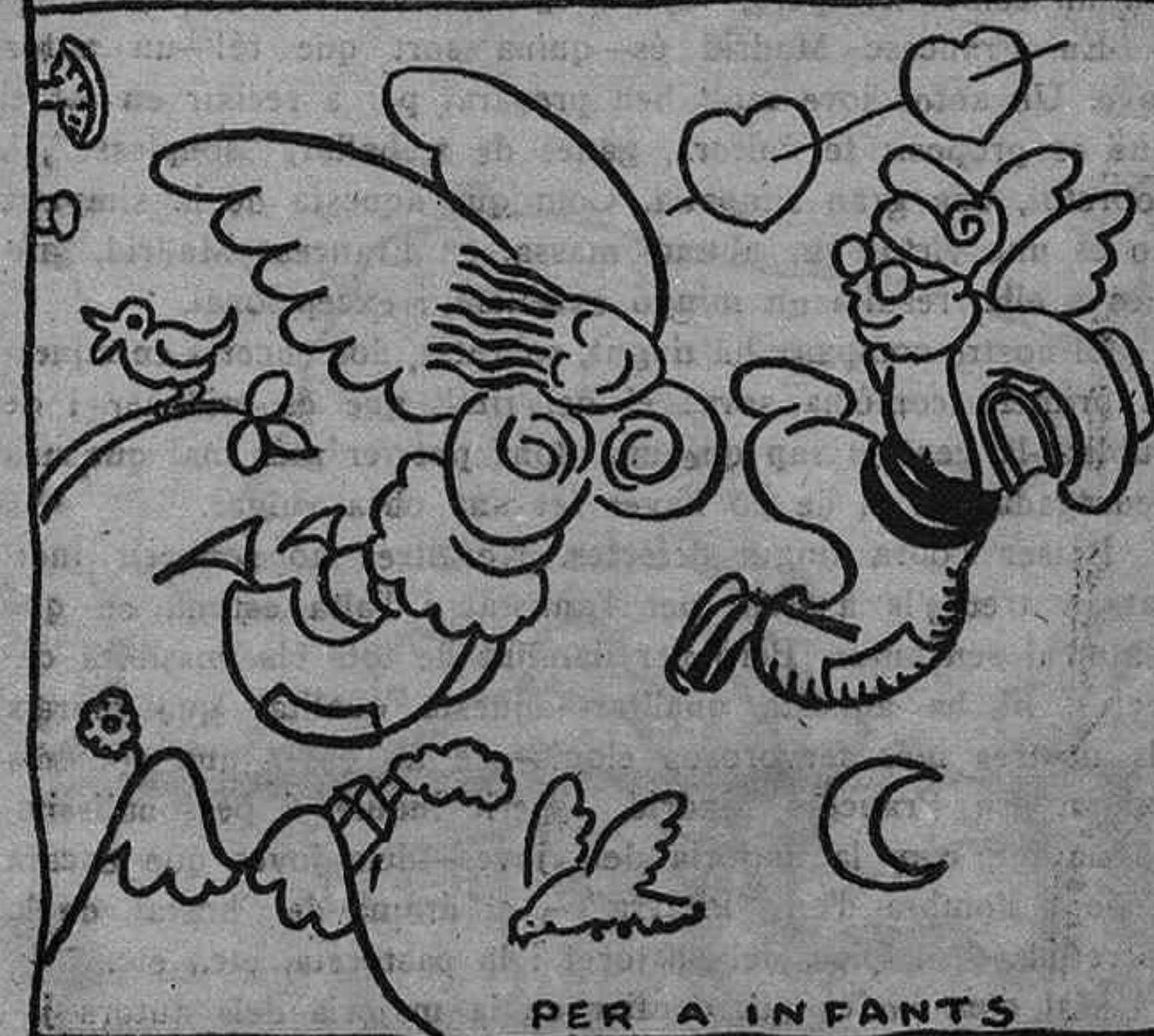
EL TEATRE IL·LUSTRAT

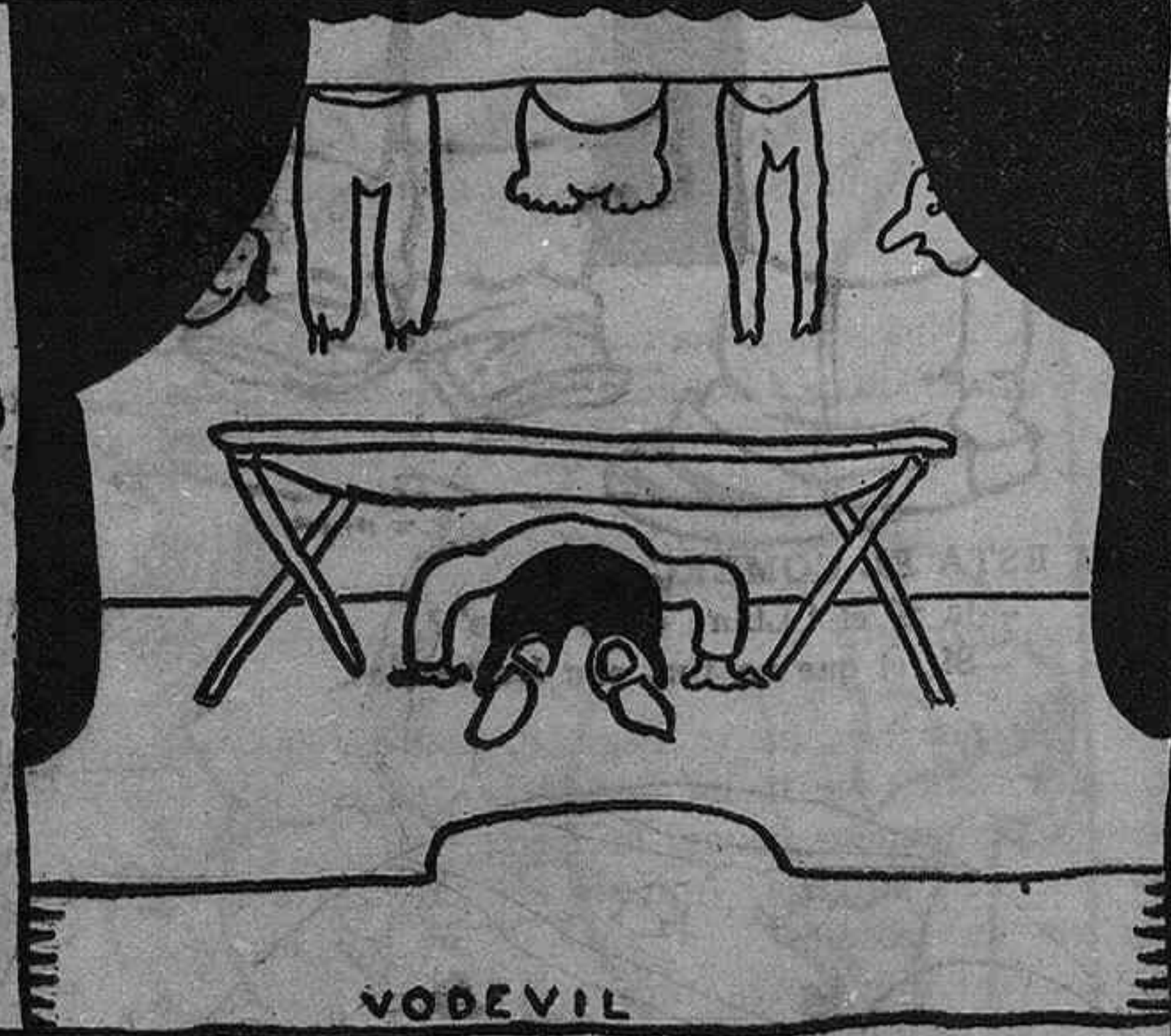
GIGNOL

REVISTA

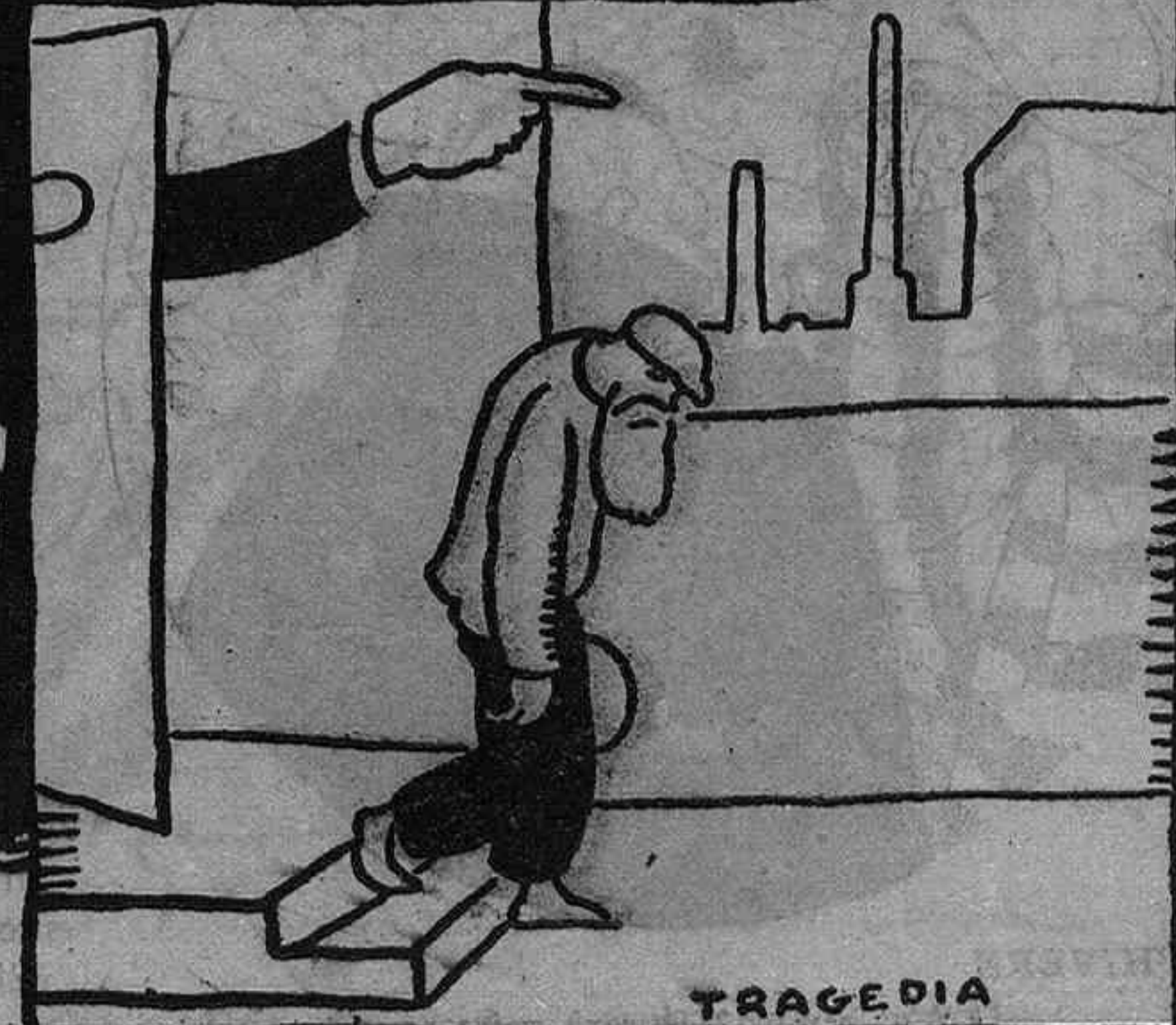
PER A INFANTS

VODEVIL

MELODRAMA

TRAGEDIA

TELÓ ENLAIRE

COM ESTA EL COMERC

—Ja té el "Llibre de Vendes"?

—Sí; el que no tinc són les vendes.

LICEO

Acomiadada la companyia d'òpera russa i el "divo" Fleta, i havent de trigar encara a venir la companyia d'òpera alemanya, l'empresa del "Liceo" ens presenta obres italianes amb els excel·lents cantants que ara hi ha a Barcelona.

Dissabte passat es posà l'"Aida", molt ben cantada per les senyores Spani i Zinetti i pels senyors Piccaluga, Granforte i Vela. Dimecres passat, amb "Manon" debutà el tenor Robert d'Alessio i la diva Gilda dalla Rizza va fer la seva quatrena sortida. Fou un "Manon" deliciós. Robert d'Alessio és un cantant de grans condicions i d'un art puríssim; la seva sensibilitat artística és ben rara. Gilda dalla Rizza, de la qual parlàrem en el número passat, és també una gran artista, i estigué tan bé com el senyor d'Alessio.

APOLO

En aquest teatre hi ha estrenat el nostre estimat company Francesc Madrid la seva primera obra. No és cosa de què li posin una "làpida"—perquè aquell teatre aviat semblaria un cementiri—però, vaja, Déu n'hi do!

En Francesc Madrid és—quina sort que té!—un autor jove. Un autor jove molt ben preparat per a reeixir en tot el que es proposi: té cultura, ganes de treballar, "souplesse", i, sobretot, una gran simpatia. Com que aquesta de la simpatia no és una virtut que abundi massa, en Francesc Madrid, gràcies a ella, resulta un minyó excellent i excepcional.

El nostre company ha tingut, sobretot, dos encerts en aquesta primera comèdia seva: el del títol, que és cridaner i de públic—la gent ja sap que una dona pot fer més mal que una pedregada—, i el de no haver fet una obra vulgar.

Potser l'obra tingui defectes. Nosaltres no som els indicats a treure'ls a llum per l'amistat i l'alta estima en què tenim al seu autor. Però per damunt de tots els possibles defectes, hi ha aquesta qualitat—aquesta qualitat que mereix els nostres més fervorosos elogis—de no ésser una comèdia vulgar. En Francesc Madrid, esperit inquiet i personalíssim, no ha fet, com la majoria dels joves—dels joves que encara viuen a l'ombra d'en "Pitarra"—, el drama de "hostal, de la barretina, de l'aplec, del pastoret i la pastoreta, etc., etc.

Així com no es pot confiar en la majoria dels autors joves—perquè no saben sortir-se dels camins de sempre, perquè fan el que ja ha fet tothom abans que ells—, pot confiar-se en Francesc Madrid, perquè, bona o dolenta, ha fet una obra personal i valenta.

La valentia, en el teatre, també és una valor. Sobretot aquí a Catalunya, on, des de fa uns quants anys—ara, sortosament, sembla que es segueixen camins més nobles—es conreua un teatre de pasta de tortell i mató de Pedralbes.

En "El mal que pot fer una dona" hi han veritables encerts, sobretot de frase, que acusen en el nostre estimat Francesc Madrid un estimable tremp de comediògraf.

Anem a la interpretació. Molt bé les senyores Vila—aquesta ho està sempre—, Lliteras i Guart. Molt bé els senyors Barbosa, Guitart i Gimier. Al senyor Daví, aquesta vegada, no el podem elogiar, com fóra el nostre desig, i hem fet tantes vegades. Aquesta vegada el senyor Daví s'ha equivocat de mig a mig. No és un drama el que representava—en el drama hauria estat molt bé aquell plor inacabable dels tres actes—, sinó una tragicomèdia que participa molt de la farsa. El senyor Daví no sabé trobar el to d'amarga ironia necessària al personatge, i caigué francament en el drama, que era del que havia de fugir.

L'HIVERN

—Què us sembla? Durarà gaire aquest temps?

—No ho sé, noi. El que sé és que ja dura massa.

El senyor Aróstegui també féu el paper massa en "serio". Un futbolista, sobretot en el teatre, no pot ésser de cap manera una cosa "seria". El senyor Torrents bé, però un xic alt de to.

NOVEDADES

Segueix el gran èxit de "La llar apagada", el magnífic drama de l'Iglesias. Comprenem perfectament que així sigui. Obres com "La llar apagada" no en surten cada dia.

GOYA

S'ha estrenat "Aves de fresa", o sigui "Les conquerants" del francès Charles Meré. Es un autor melodramàtic sense cap mena de profunditat.

L'obra ha passat sense pena ni glòria.

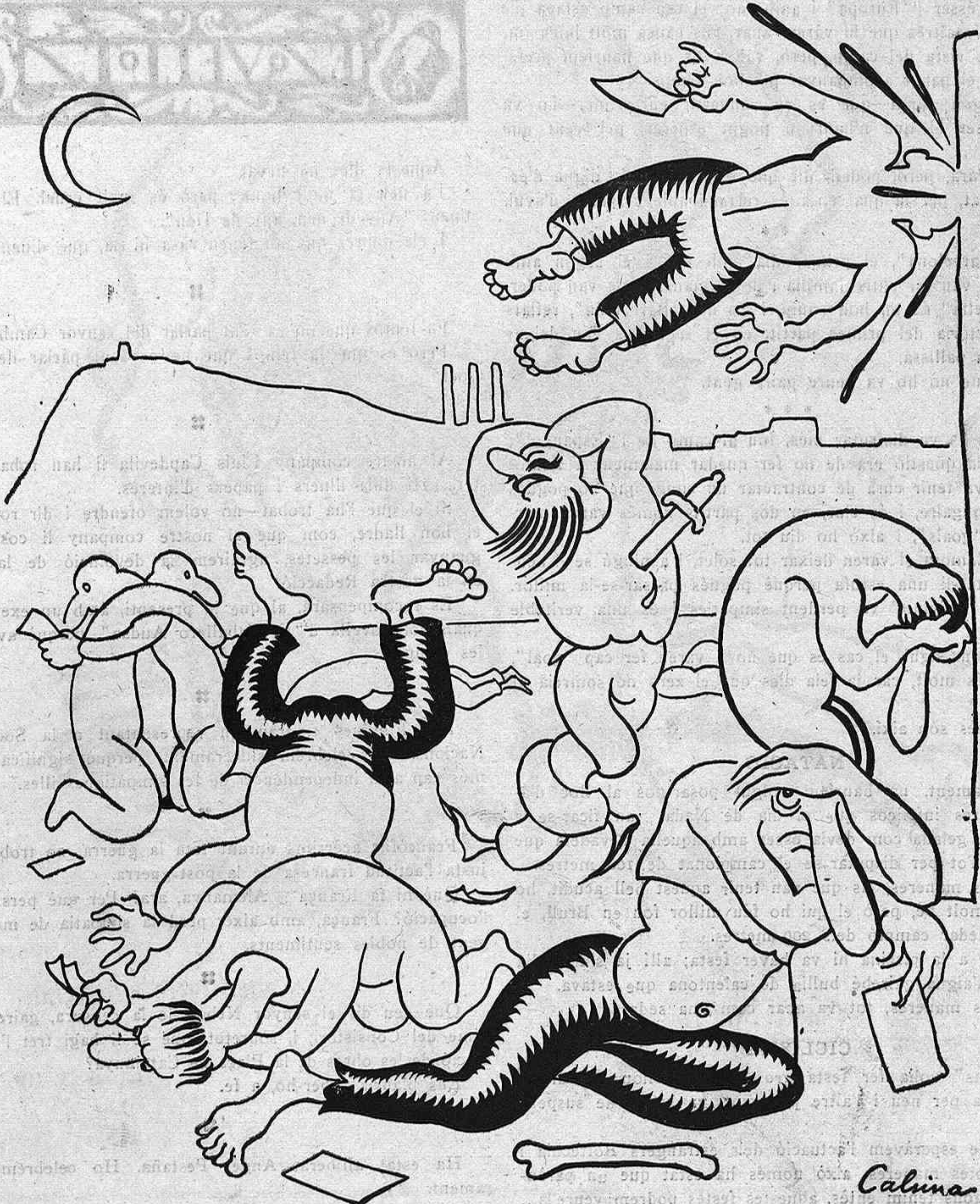
OLYMPIA

Aquells cavalls d'"Olympia"—mai havíem vist a Barcelona un número de circ tan perfecte—, han interpretat unes escenes dels contes orientals de "Les mil nits i una nit". Ha estat una cosa esplèndida de debò.

COMICO

Els del "Cómico" segueixen essent els reis del Paral·lel. La gent omple el teatre com si regalesin cupons. Val a dir que l'espectacle s'ho mereix. Que per molts anys!

BOB.

Calina

LA GRAN RIFADA

Després d'haver llegit la llista oficial.

FUTBOL

Tant que esperàvem les festes de Nadal per veure cosa bona en fútbol, i el temps ens va desfer totes les il·lusions.

Feia llàstima de veure els organitzadors dels partits, la cara que feien de veure com els deixava la inclemència del temps.

El dia de Nadal, l'únic que no es va veure amb ànims de jugar va ésser l'"Europa" i amb raó; el seu camp estava ple de neu. Nosaltres que hi vàrem anar, ens causà molt bona impressió la vista del camp, però, val a dir que hauríem preferit veure el partit acompanyat pel bon temps.

El segon partit—que es va convertir en primer—no va poder ésser el que n'hauríem pogut esperar, pel vent que feia.

Des d'ara, però, podem dir que l'"Admira" és digne d'ésser admirat, per la qual cosa és recomanable el partit d'avui.

***

El "Barcelona", el primer dia amb neu i el segon amb vent, s'ho van fer entre família i de la manera que van poder.

El "Celta" és un bon equip, i els del "Barcelona", refiats per la victòria del primer partit, en el segon es van deixar clavar una pallissa.

Sort que no ho va veure gaire gent.

***

Allí on es va disfrutar més, fou al camp de l'"Espanyol"; com que la qüestió era de no fer quedar malament a Zamora, ja es va tenir cura de contractar un equip que no pogués molestar-lo gaire, i és clar, en dos partits només varen marcar onze "goals", i això ho diu tot.

A en Zamora el varen deixar tot solet, i a ningú se li acudí de portar-li una estufa perquè pogués passar-se-la millor. De fet, el "divino" va pendre simpaties i és una veritable llàstima.

Sigui com sigui, el cas és que no li varen fer cap "goal", i això ja és molt, car ja feia dies que el zero no somreia al seu marc.

Les coses són així.

NATACIO

Decididament, no hauríem volgut posar-nos al lloc d'aquells pobres infeliços que el dia de Nadal van ficar-se a l'aigua, tan gelada com devia ésser amb aquella nevadeta que va caure. Tot per disputar-se el campionat de 100 metres.

De totes maneres, els que van tenir aquest bell acudit, ho varen fer molt bé, però el qui ho féu millor fou en Brull, el qual va quedar campió dels 200 metres.

Després a la piscina hi va haver festa; allí ja s'hi podia estar, car l'aigua gairebé bullia de calenta que estava.

De totes maneres, tot va anar com una seda.

CICLISME

El "Sans" volia fer festa grossa al seu nou Velòdrom, però un dia per neu i l'altre per vent, va haver de suspendre-les.

Tant que esperàvem l'actuació dels estrangers Bottechia i Wai; de totes maneres, això només ha estat que un parèntesi, car segons tenim entès, aquestes festes podrem veure'ls... si no plou o neva.

Ja en parlarem.

TEIXI.

CALENDARIS REBUTS

Hem rebut els següents esplèndids almanacs per a l'any 1927:

De la casa Bayer.

De la casa Segalà.

De la Farmàcia d'"El Globo".

De l'Enquadradora Moderna.

De la fàbrica del xocolata Juncosa.

De la casa Cardús.

Ho agraim.

Aquests dies ha nevat.

La neu fa molt bonic, però és molt cruel. Els pagesos diuen: "Any de neu, any de Déu".

I els pobres que no tenen casa ni pa, què diuen?

✱

Fa temps que no es sent parlar del senyor Cambó.

Però és que fa temps que no es sent parlar de cap negoci.

✱

Al nostre company Lluís Capdevila li han robat la cartera. Hi duia diners i papers d'interès.

Si el que l'ha trobat—no volem ofendre i dir robar—, és el bon lladre, com que al nostre company li costen molt guanyar les pessetes, agraiem la devolució de la cartera en la nostra Redacció.

Es recompensarà, al que la presenti, amb un exemplar de qualsevol novel·la d'"El Caballero Audaz", perquè avui ningú les compra.

✱

Les Filipines tindran un representant a la Societat de Nacions. Ho celebrem sincerament, perquè significa un pas més cap a la independència de les simpàtiques illes.

✱

Francòfils acèrrims durant tota la guerra, no trobem gens justa l'actitud francesa de la post-guerra.

Què hi fa França a Alemanya, ara? Per què persisteix en l'ocupació? França, amb això, perd la simpatia de moltíssima gent de nobles sentiments.

✱

Què deu dir el senyor Nebot de la censura, gairebé unànime del Consistori, i, sobretot, què se li hagi tret l'administració de les obres de la Plaça de Catalunya?

Ens plauria saber-ho, a fe.

✱

Ha estat alliberat Angel Pestània. Ho celebrem sincerament.

✱

Any nou, vida nova. No podria ésser aquest any 1927 el que dugués l'indult per tots els presos polítics i socials, en-

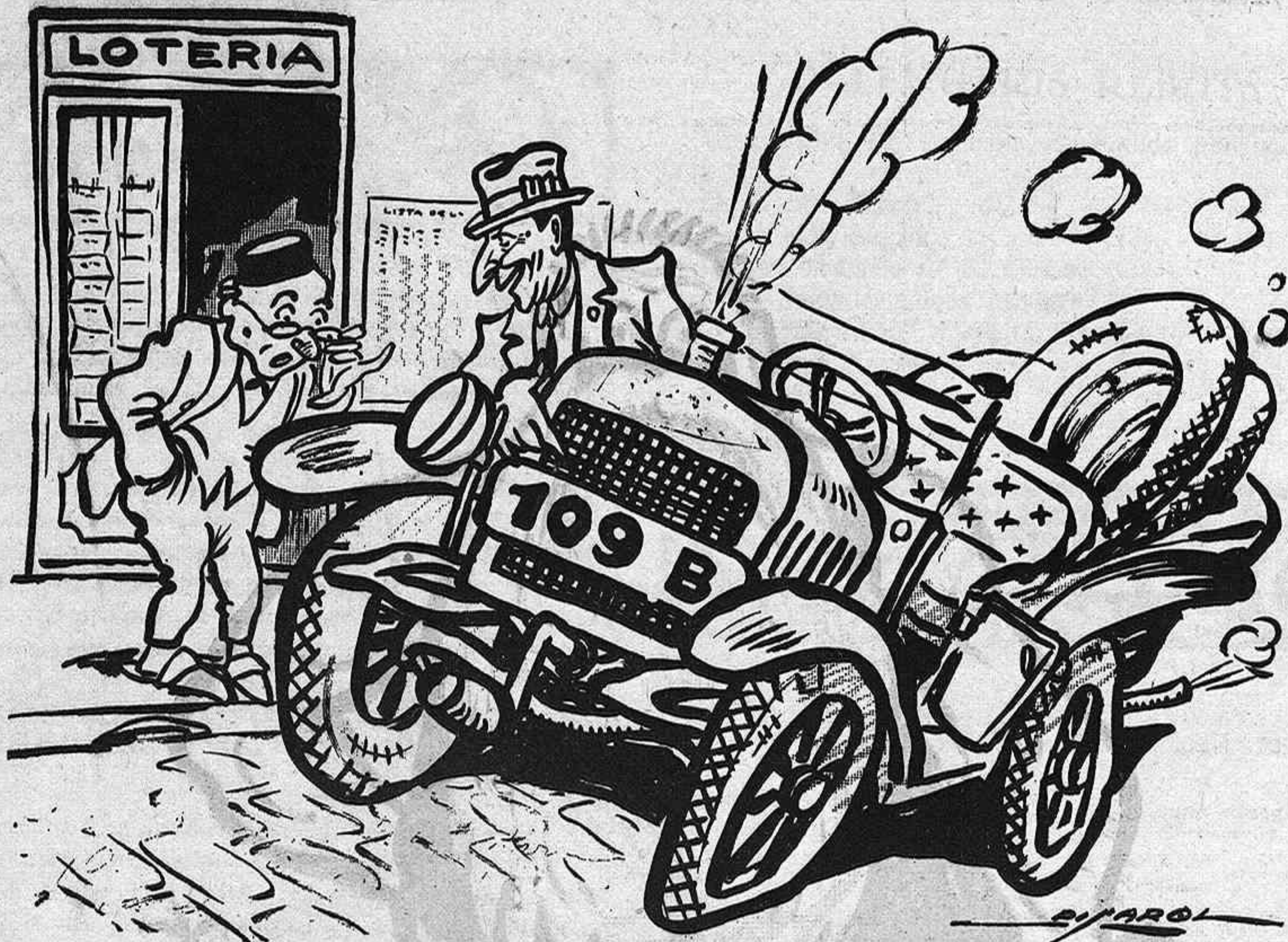
MELODIES POPULARS

(De La Bruja)

Todo está igual!
Parece que fué ayer!

DE LA RIFA O DE LA RIFADA

—Per això m'ha fet sortir?
 —Home, m'han dit que dels números que acabaven en 9
 tornaven els quartos!...

tre els quals s'hi troben el gran artista "Shum", el doctor Jaume Agudé, l'Oscar Pérez Solís, en Joaquim Maurín, i tants i tants d'altres?

✽

L'alcalde de Barcelona ha declarat obertament que les estàtues de nus aniran a la Plaça de Catalunya, malgrat totes les protestes; el nuu artístic no és mai immoral.

Cada cosa al seu lloc. Estem conformes amb les declaracions del Baró de Viver. Es l'únic cop que podem dir-ho.

✽

El Nadal d'enguany ha estat trist. L'alegria d'algunes llars no vol dir.

Barcelona està passant una extensa, encara que benigna, epidèmia. A més, hi ha una crisi econòmica que esparvera.

Pels únics que aquest Nadal ha estat bo, és per als gallindis.

✽

Ha nevat. Durant una breu estona, per la diada de Nadal, la ciutat quedà sota una lleu capa de blanca.

Senyors de l'Ajuntament: com és que a Barcelona hi ha tant de fang? Després de la neu nadalenca, després de la pluja de dies abans—una breu estona de nevar, una breu estona de ploure—, la ciutat quedà plena de fang, que dura dies i dies. Barcelona té fama d'ésser una ciutat fangosa, però no hi havia hagut tant de fang com en aquests darrers temps.

Valdria la pena de remeiar-ho, car al Nord d'Espanya hi ha capitals de 25.000 habitants i la neu és el plat del dia, però en canvi no es veu pel carrer un grop de fang.

Preneu exemple, senyors "ediles", i sinó, feu algun viatge per aquelles terres i us en convencereu.

✽

Amb els milions gastats per la Plaça de Catalunya—urbanització purament ornamental—, s'hauria pogut fer que la ciutat millorés el cinquanta per cent, i moltes coses més.

Impremta L'Esquella i la Campana, Oln 8. Barcelona.

Tapes amb planxes daurades per enquadrar l'any 1926 de

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Tapes soles, Ptes. 5

Tapes i enquadració, Ptes. 7

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFON A. 4115

Obra nova d'En

J. ROIG I RAVENTÓS

MONT NEGRE

Novel·la

Un volum en 8.^u : Ptes. 5

DIVENDRES QUE VE, DIA 7 DE GENER DE 1927

Número extraordinari de

L'Esquella de la Torratxa

Escrit i dibuixat pel bo i millor de la terra

Aquest número extraordinari de L'ESQUELLA, supleix l'ALMANAC que, per causes alienes a la nostra voluntat, no podem publicar.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

del dia 7 de Gener es vendrà al preu de 60 cèntims

No deixeu de comprar aquest extraordinari de

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliures del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

1927

EL CASTIG

—Tinc *orden* de no deixar-te entrar. Has tingut una mala conducta i no et queda *otro* remei que *tirarte* de cap a mar

